

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра пропедевтики педіатрії та медичної генетики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший директор з науково-педагогічної роботи

Доцент Ірина СОЛОНИНКО

10

2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ

**ВБ 2.6 «ВИРОБНИЧА СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА В ПЕДІАТРИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ
СТАЦІОНАРУ»**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр медицини»
кваліфікації професійної «Лікар»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»**

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики педіатрії та медичної генетики
Протокол № 8
від "04" квітня 2023 р.
Завідувач кафедри

Проф. Олена ЛІТЧКОВСЬКА

Затверджено
профільною методичною комісією
з педіатричних дисциплін
Протокол № 2
від "27" квітня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії

Проф. Леся БЕШ

Робоча навчальна програма дисципліни за вибором ВБ 2.6 «ВИРОБНИЧА СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА В ПЕДІАТРИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ»

для студентів III курсу медичного факультету ,

які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина» затверджена профільною методичною комісією з педіатричних дисциплін (протокол № 3 від 13 червня 2022 р.)

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
	Зміни та доповнення не внесені	Обговорено та ухвалено на методичному засіданні кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики Протокол № 8 від 4 квітня 2023 р.	

Завідувач кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики, д.мед.наук, професор

Олена ЛИЧКОВСЬКА

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доктор мед. наук, завідувач кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, професор Личковська О.Л.

канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Кулачковська І.Ю.

РЕЦЕНЗЕНТ: канд. мед. наук, доцент кафедри педіатрії № 2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Дедишин Л.П.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України *другого (магістерського) рівня* галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» та освітньо-професійної програми *магістра медицини*.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Під час «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару» відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Навчальна дисципліна «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах. Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями роботи у педіатричному відділенні лікарні.

Навчальна дисципліна «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» є вибірковою для студентів спеціальності 222 «Медицина».

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно–трансферної системи

Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
		Всього	Аудиторних				СРС
			Лекцій (годин)	Практичних занять (год)			
Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару	3	5 кредитів ECTS / 150 год	0	75	75	III курс VI семестр	Диференційований залік

Предметом виробничої практики «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару» є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих дітей, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму в умовах педіатричного стаціонару.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, а також клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії та загальної хірургії, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої дитини з дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару» є:

- засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворої дитини у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за нею на всіх етапах лікування;
- набуття основних професійних навичок середнього медичного персоналу в умовах педіатричного стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму;
- формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворими дітьми.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

- **інтегральна:**

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

- **загальні:**

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК2).
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК3).
4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності (ЗК4).
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК5).
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК6).
7. Здатність працювати в команді (ЗК7).
8. Здатність до міжособистісної взаємодії (ЗК8).
9. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології (ЗК10).
10. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК11).
11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків (ЗК12).
12. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем (ЗК13).
13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК14).
14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК15).

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (СК1).
2. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги (СК8).
3. Здатність до виконання медичних маніпуляцій (СК10).
4. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів (СК13).
5. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами (СК24)
Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою компетентностей дескрипторам НРК

№	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.					
Загальні компетентності					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефаківців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
4	Знання та розуміння предметної області та розуміння	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує	Здатність ефективно формувати комунікаційну	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого

	професійної діяльності		оновлення та інтеграції знань.	стратегію у професійній діяльності.	професійного навчання з високим рівнем автономності
5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції
6	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
7	Здатність працювати в команді	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
8	Навички міжособистісної взаємодії	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
10	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Мати глибокі знання в галузі інформаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні технології у професійній галузі. Вміти знаходити та використовувати інформацію з різних джерел	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.
13	Усвідомлення	Знати соціальні та	Формувати свою	Здатність донести	Відповідати за свою

	рівних можливостей та гендерних проблем	громадянські права та обов'язки в контексті гендерних проблем.	громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї.	свою громадянську та соціальну позицію.	громадянську позицію та діяльність.
14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадянську та соціальну позицію.	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.
15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Знати основи етики і деонтології Знати історію та закономірності розвитку предметної області Знати основи здорового способу життя	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності. Вміти активно пропагувати основи здорового способу життя в професійній діяльності	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності

Спеціальні компетентності

1.	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Мати спеціалізовані знання про людину, дитину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта. Знати методики оцінювання стану внутрішньоутробного розвитку плоду. Знати етапи та методи	Вміти провести бесіду з пацієнтом (у т.ч з дитиною), на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнта. Вміти обстежити нервово-психічний	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я дитини до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування огляду, пальпації, перкусії органів та систем та за своєчасне оцінювання стану: здоров'я людини, психомоторного та фізичного розвитку дитини та внутрішньоутробного
----	---	---	--	---	--

		обстеження психомоторного та фізичного розвитку дитини.	та фізичний розвиток дитини. Вміти оцінити стан здоров'я людини (у т.ч. дитини)..		розвитку плоду та за прийняття відповідних заходів
8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги	Мати спеціалізовані знання про будову тіла дитини, її органи та системи; алгоритм надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах (зупинка серця та дихання).	Вміти надавати екстрену медичну допомогу при невідкладному стані – проводити непрямий масаж серця та штучне дихання	Пояснити необхідність та порядок проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.
10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій	Мати спеціалізовані знання про дитину, її органи та системи; знання алгоритмів. Виконання медичних маніпуляцій, передбачених програмою.	Вміти виконувати медичні маніпуляції, передбачені програмою .	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Знати систему санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів в умовах педіатричного медичного стаціонару. Знати принципи організації раціонального харчування, принципи і методи пропаганди здорового способу життя	Мати навички щодо організації санітарно-гігієнічного та лікувально-охоронного режимів основних підрозділів стаціонару. Вміти організувати пропаганду здорового способу життя.	Знати принципи подання інформації щодо санітарно-гігієнічного стану приміщень та дотримання загально-лікарняного та лікувально-охоронного режимів керівництву структурних підрозділів лікувального закладу; використовувати лекції та співбесіди.	Нести відповідальність за своєчасне та якісне проведення заходів із забезпечення санітарно-гігієнічного та лікувально-охоронного режимів основних підрозділів стаціонару, пропаганди здорового способу життя.
24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами	Знати основи етики і деонтології	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності	Здатність коректно донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Відповідність визначених стандартам результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності	ПР-1	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, ЗК15
Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук,	ПР-2	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4,

на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.		ЗК5, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, ЗК15
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем	ПР-3	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11, ЗК12, ЗК13, ЗК14, ЗК15
Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта	ПР-5	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7, ЗК8; СК1, СК24
Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування	ПР-14	ЗК3, ЗК5, ЗК6, ЗК7, ЗК8; СК8, СК24
Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм	ПР-17	ЗК3; СК10
Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.	ПР-19	ЗК1, ЗК2, ЗК3; СК13
Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію	ПР-21	ЗК10, ЗК11

Результати навчання для дисципліни:

У результаті вивчення дисципліни «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» **студент повинен:**

I. Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- функціональних обов'язків та основних законодавчих і нормативних актів, що регламентують роботу медичної сестри педіатричного відділення
- принципів організації роботи медичної сестри педіатричного відділення
- особливостей деонтології в роботі медсестри з дітьми та їх родичами
- структури та функцій педіатричного стаціонару
- основних обов'язків медичної сестри педіатричного відділення
- принципів організації роботи поста медичної сестри
- документації, що заповнюється постовою медсестрою та правил її ведення
- правил передачі чергування наступній зміні
- принципів організації роботи медсестри маніпуляційного кабінету
- правил зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті та на посту
- правил виписування, обліку та зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з діючим наказом
- принципів організації роботи медсестри процедурного кабінету
- правил зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті
- правил реєстрації пацієнтів, що поступають у відділення
- правил заповнення історії хвороби
- принципів термометрії, вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу у дітей різного віку
- правил введення дітям лікарських засобів через рот
- правил заповнення систем для інфузії та проведення довенних вливань
- основних вимог до проведення деінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію.
- ускладнень при проведенні дом'язевих, довенних ін'єкцій, принципи їх попередження.
- основних видів клізм: показів для проведення
- правил взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичного значення
- правил накладання зігрівального компресу
- правил користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами

- методики подавання дітям зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.
- правил підготовки хворих дітей до рентгенологічного дослідження шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи, до ендоскопічного дослідження шлунково-кишкового тракту.
- невідкладної допомоги дитині при ларингоспазмі і стенозуючому ларингіті, при попаданні стороннього тіла у дихальні шляхи, при нападі бронхіальної астми, при судомному синдромі, при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс).
- методики зупинки зовнішніх кровотеч.
- основних ознак клінічної смерті
- проведення первинної серцево-легеневої реанімації (правило АВС): техніка проведення непрямого масажу серця, штучного дихання у дітей різного віку.
- особливостей надання допомоги інкурабельним пацієнтам з порушенням функції дихання та травлення. Контроль симптомів*
- особливостей роботи медичної сестри з інкурабельними пацієнтами різного віку та їх родичами, повідомлення поганих новин. Організація всебічного догляду за лежачими пацієнтами – забезпечення приватності, гідності, фізичних потреб. Транспортування, зміна положення тіла важкохворого чи інкурабельного пацієнта. Постільний комфорт як елемент лікувально-охоронного режиму. Пролежні. Догляд, профілактика та лікування
- правил прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні
- техніки проведення годування дитини з пляшечки.

II. Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячих хвороб
2. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму дитини, його систем та органів:
  - визначати основні показники діяльності серцево-судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)
  - 3. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за здоровими і хворими дітьми, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
    - демонструвати володіння навичками організації роботи медичної сестри педіатричного відділення
    - реєструвати пацієнтів, що поступають у відділення
    - заповнювати відповідні графи в історії хвороби
    - вимірювати температуру тіла, артеріальний тиск, досліджувати пульс та вносити дані в температурний листок
    - працювати з листком призначень.
    - вводити дітям лікарські засоби через рот
    - вводити ректальну свічку
    - підготувати маніпуляційний стіл до роботи
    - виконувати підшкірних, дом'язевих, довенних ін'єкцій
    - розрахувати дозу антибіотика
    - розрахувати дозу знеболювального засобу
    - заповнити систему для інфузії та провести довенні вливання
    - провести деінфекцію, передстерилізаційне очищення інструментарію
    - поставити очисну та лікувальну клізму залежно від віку дитини
    - підготувати хворих та необхідне обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму
    - зібрати сечу для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського
    - взяти мазки з носа і зіву
    - накласти зігрівальний компрес
    - користуватися грілкою, пухирем з льодом
    - користуватися кишеньковим та стаціонарним інгаляторами
    - подавати дітям зволожений кисень та користуватися кисневою подушкою
    - промивати шлунок
    - проводити забір промивних вод на дослідження
    - проводити плевральну пункцію
    - підготувати хворих дітей до рентгенологічного дослідження шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи, до ендоскопічного дослідження шлунково-кишкового тракту.
    - надавати невідкладну допомогу дитині при ларингоспазмі і стенозуючому ларингіті, при попаданні стороннього тіла у дихальні шляхи, при нападі бронхіальної астми, при судомному синдромі, при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс).
    - зупиняти зовнішні кровотечі
    - проводити первинну серцево-легеневу реанімацію (правило АВС): непрямий масаж серця, штучне дихання у дітей

різного віку.

- надавати допомогу інкурабельним пацієнтам з порушенням функції дихання та травленн, контролювати симптоми
- доглядати за хворими дітьми
- доглядати за новонародженою дитиною
- доглядати та спостерігати за хворими з патологією шкіри, органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи.
- провести туалет новонародженої дитини
- провести туалет пуповинного залишку, доглядати за пупковою ранкою.
- провести гігієнічну ванну дитині грудного віку
- підмивати дітей залежно від статі
- промивати очі, прочищати ніс, вуха, закапувати краплі у ніс, вуха, очі
- прикладати дітей до грудей при природному вигодовуванні
- проводити годування дитини з пляшечки.

4. Аналізувати вікові особливості функцій організму та їх регуляцію.

5. Демонструвати вміння ведення медичної документації, облікової та звітної документації.

6. Виявляти ознаки клінічної смерті. Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обгрунтованого рішення, на підставі виявлення невідкладного стану (зупинка серця) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми (проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС / 150 годин.

«Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» не структурована на змістові розділи

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план проходження «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару»

№ з/п	Тема	К-ть годин	
		Робота студента у відділеннях стаціонару	Самостійна робота по опрацюванню теми
1.	<p>Організація роботи поста медичної сестри. Медична документація, порядок її ведення. Обов'язки та дії постової і маніпуляційної медичної сестри педіатричного відділення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості деонтології в роботі медсестри з дітьми та їх родичами. Законодавчі і нормативні акти, що регламентують роботу медичної сестри педіатричного відділення. • Вимоги до засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) медика, правила одягання, знімання та утилізації ЗІЗ. Правила дезінфекції під час COVID-19 • Структура та функції педіатричного стаціонару. Основні обов'язки медичної сестри педіатричного відділення. Організація роботи поста медичної сестри. Документація, що заповнюється постовою медсестрою та правила її ведення. Правила передачі чергування наступній зміні. Організація роботи медсестри маніпуляційного кабінету. • Правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті та на посту. Виписування, облік та зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з діючим наказом. • Організація роботи медсестри процедурного кабінету. Правила зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті. • Реєстрація пацієнтів, що поступають у відділення. Заповнення історії хвороби. Термометрія, вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу з внесенням даних до температурного листка. Робота з листком призначень. • Правила введення дітям лікарських засобів через рот. Техніка введення ректальної свічки . 	15 (3 робочі дні)	15

2	<p>Медикаментозна парентеральна допомога дітям. Розрахунок дози знеболювального засобу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготовка маніпуляційного стола до роботи. Техніка виконання підшкірних, дом'язевих, довенних ін'єкцій. Розрахунок дози антибіотика. Розрахунок дози знеболювального засобу. • Правила заповнення систем для інфузії та проведення довенних вливань. Основні вимоги до проведення деінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію. • Ускладнення при проведенні дом'язевих, довенних ін'єкцій, принципи їх попередження. 	15 (3 робочі дні)	15
3	<p>Забезпечення лікувального та діагностичного процесу в педіатричному стаціонарі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні види клізм: покази для проведення, техніка виконання залежно від віку дитини. • Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичне значення. Техніка взяття мазків з носа і зіву. • Правила накладання зігрівального компресу. Техніка користування грілкою, пухирем з льодом. • Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами. Методика подавання дітям зволоженого кисню та користування кисневою подушкою. • Промивання шлунку: способи проведення, взяття промивних вод на дослідження. • Плевральна пункція. • Підготовка хворих дітей до рентгенологічного дослідження шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи, до ендоскопічного дослідження шлунково-кишкового тракту. 	15 (3 робочі дні)	15
4	<p>Обов'язки медсестри по забезпеченню особистої гігієни дітей різного віку та вигодовуванню дітей першого року життя.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Догляд та спостереження за хворими з патологією шкіри, органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи. • Особливості роботи медичної сестри з інкурабельними пацієнтами різного віку та їх родичами, повідомлення поганих новин. Організація всебічного догляду за лежачими пацієнтами – забезпечення приватності, гідності, фізичних потреб. Транспортування, зміна положення тіла важкохворого чи інкурабельного пацієнта. • Постільний комфорт як елемент лікувально-охоронного режиму. Пролежні. Догляд, профілактика та лікування. • Туалет новонародженої дитини. Туалет пуповинного залишку, догляд за пупковою ранкою. • Проведення гігієнічної ванни дитині грудного віку. Підмивання дітей залежно від статі. Промивання очей, прочищення носу, вух, закапування крапель у ніс, вуха, очі. • Правила прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні. Техніка проведення годування дитини з пляшечки. 	15 (3 робочі дні)	15
5	<p>Долікарська допомога при деяких невідкладних станах в педіатричній практиці.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Невідкладна допомога дитині при ларингоспазмі і стенозуючому ларингіті, при попаданні стороннього тіла у дихальні шляхи, при нападі бронхіальної астми, при судомному синдромі, при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс). • Невідкладна допомога при SARS-CoV-2 у дітей. • Методика зупинки зовнішніх кровотеч. • Основні ознаки клінічної смерті. Проведення первинної серцево-легеневої реанімації (правило ABC): техніка проведення непрямого масажу серця, штучного дихання у дітей різного віку. 	13 (3 робочі дні)	15

	• Особливості надання допомоги інкурабельним пацієнтам з порушенням функції дихання та травлення. Контроль симптомів.		
6	Диференційований залік	2	-
	РАЗОМ	75 (3 тижні)	75

4. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» використовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме:

- за джерелами знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;
- за логікою навчального процесу: аналітичний (визначення загального стану хворого та основних ознак хвороби), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку основних ознак захворювань, визначення найоптимальніших заходів по забезпеченню ефективного догляду за хворим), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод, дедуктивний, їх поєднання – традуктивний метод;
- за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

«Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні стаціонару» проводиться у педіатричному відділенні стаціонару в кінці VI навчального семестру в літній час (червень-липень). На практику в умовах педіатричного стаціонару виділено 3 робочі тижні. Проходження практики регламентовано календарним графіком проходження практики, який складено відповідно до завдань практики та теми роботи керівником практики від кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики і організації спільно з практикантом. Тривалість щоденної практики – 6 годин. Робочий день студента складається з двох частин:

- 1) засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стаціонару та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника від установи та викладача;
- 2) самостійна робота студента у відділеннях стаціонару та закріплення отриманих знань і умінь (самостійна робота студентів). Самостійна робота студентів посідає у вивченні дисципліни вагоме місце, а її ефективність повинна забезпечуватись викладачами та допоміжним персоналом кафедри, на якій проводиться викладання дисципліни.

5. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією, стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок.

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом 24 практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів (24 x 5) – мінімум 72 бали (24 x 3)), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

Кількість балів, яку може набрати студент за *поточну діяльність*, вираховується шляхом складання кількості балів, отриманих студентом за набуті в процесі практики знання, уміння, навички, що були оцінені в балах безпосереднім керівником від бази (максимум 120 балів – мінімум 72 бали).

Одним з видів діяльності студента та його контролю викладачем є ведення «Щоденника практики», який заповнюється студентом. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента. Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами.

Отже, до диференційного заліку допускаються студенти, які виконали програму практики, мають належно оформлений звітний документ (Щоденник практики), позитивну характеристику (в письмовому вигляді) загального керівника від бази практики та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, у вигляді диференційного заліку студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики. Засобами діагностики засвоєння матеріалу є тестові завдання (студентові пропонується 40 тестів формату А).

За правильну відповідь на одне питання тест контролю студент отримує 2 бали. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні диференційованого заліку становить 80, мінімальна кількість балів - 50

6. Поточний контроль.

За час практики студенти повинні ознайомитися з функціональними обов'язками та основними законодавчими і нормативними актами, що регламентують роботу медичної сестри педіатричного відділення; опанувати основними прийомами професійної діяльності медичної сестри, навичками та уміннями, які оцінюються в балах.

**Перелік знань, умінь і навичок, які має набути студент під час
«Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару»**

1. Проведення обліку медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті педіатричного відділення. Забезпечення пацієнтів лікарськими засобами згідно листка призначень.
2. Організація роботи та оформлення документації постової медичної сестри педіатричного відділення та медичної сестри в процедурному кабінеті. Вимоги до засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) медика, правила одягання, знімання та утилізації ЗІЗ. Правила дезінфекції під час COVID-19
3. Вимірювання артеріального тиску, дослідження частоти пульсу і дихання, та занесення показників у температурний листок. Вимірювання температури тіла хворої дитини та оформлення температурного листка, визначення типу температурної кривої.
4. Введення лікарських препаратів для внутрішнього застосування дітям різного віку
5. Приготування необхідних розчинів для парентерального введення та оволодіння правилами поведінки з одноразовим шприцом після його застосування.
6. Виконання підшкірних ін'єкцій.
7. Виконання дом'язевих ін'єкцій.
8. Розрахунок дози антибіотика та приготування його для парентерального введення
9. Розрахунок дози знеболюючого засобу та виписування відповідних рецептів. Облік та контроль зберігання сильнодіючих та наркотичних середників
10. Виконання довенних ін'єкцій та інфузій.
11. Проведення дезінфекції та передстерилізаційного очищення інструментарію
12. Взяття мазків з носу і зіву хворих дітей. Закапування крапель у вуха, ніс, очі
13. Виконання клізм дітям різного віку
14. Взяття калу на різні види досліджень у дітей.
15. Взяття сечі на різні види досліджень у дітей.
16. Промивання шлунку у дітей різного віку.
17. Накладання компресів дітям різного віку.
18. Користування грілкою та пухирем з льодом.
19. Подавання зволоженого кисню дітям різного віку. Надання невідкладної допомоги дитині при ларингоспазмі і стенозуючому ларингіті, при попаданні стороннього тіла у дихальні шляхи, при нападі бронхіальної астми
20. Надання невідкладної допомоги дитині при судомному синдромі
21. Надання невідкладної допомоги дитині при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс). Проведення найпростіших реанімаційних заходів (штучне дихання, непрямий масаж серця). Надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам. Невідкладна допомога при SARS-CoV-2 у дітей
22. Контроль правильного прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні. Техніка годування дітей грудного віку з пляшечки.
23. Проведення туалету очей, вух, носу та пупкової ранки. Проведення гігієнічних та лікувальних ванн дітям грудного віку. Підмивання дітей залежно від статі. Догляд за лежачими пацієнтами. Транспортування, зміна положення тіла важкохворого чи інкурабельного пацієнта. Догляд, профілактика та лікування пролежнів
24. Підготовка хворих дітей до рентгенологічного дослідження шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи. Підготовка хворих дітей до ендоскопічного дослідження шлунково-кишкового тракту.

6.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Критерії оцінювання виконання практичних навичок:

- оцінка «відмінно» (**5 балів**) виставляється у випадку, коли студент повністю володіє теоретичними засадами засвоєваних практичних дій, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує ситуаційні задачі різного ступеню складності; методично правильно демонструє передбачені програмою практичні навички та правильно діє у змодельованих клінічних ситуаціях; проявляє ініціативу діє під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи більший обсяг робіт, ніж запланована мінімальна кількість маніпуляцій та процедур;
- оцінка «добре» (**4 бали**) виставляється за умови, коли студент знає зміст теми та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі ситуаційні задачі, відчуваючи складності лише у найважчих випадках; виконує передбачені для опанування практичні навички, але може припускати окремих несуттєвих помилок, які виправляє самостійно; активно працює під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи запланований мінімум маніпуляцій та процедур;

- оцінка «задовільно» (**3 бали**) ставиться студентові на основі його знань основного змісту теми та при задовільному рівні його розуміння, автоматичному засвоєнні найсуттєвіших практичних навичок. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує ситуаційні задачі, відчуваючи складнощі у простих випадках; студент не завжди спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно; здатний виконати основні практичні завдання та діяти у змодельованих клінічних ситуаціях тільки після відповідних зауважень та допомоги викладача; при проведенні самостійної роботи виникають труднощі, вирішити які студент потенційно може за допомогою викладача або медичного персоналу лікарні;
- оцінка «незадовільно» (**0 балів**) виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам оцінки «3 бали»; студент пасивно поводить себе під час самостійної роботи, має явні труднощі при вирішенні ситуаційних завдань, засвоєнні практичних навичок, не здатний приймати рішення та діяти у типових клінічних ситуаціях, навіть після відповідних зауважень та корекції викладача.

7. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диференційований залік. Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних тем в останній день практики

8. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі суми отриманих студентом оцінок за кожен практичну навичку (в кількості 24) за 4-ри бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні диференційованого заліку становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні диференційованого заліку - не менше 50.

Оцінка з практики визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за виконання індивідуальних завдань на останньому занятті (не менше 50).

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за практику (поточна навчальна діяльність та підсумковий контроль) становить 200 балів

Мінімальна кількість балів, яку може отримати студент за практику (поточна навчальна діяльність та підсумковий контроль) становить – 122 бали.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент (122)	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент (122)	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

9. Методичне забезпечення

- Робоча навчальна програма дисципліни;

- План практики студентів
- Зразок Щоденника проходження «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару»
- Методичні вказівки для підготовки до кожної теми.
- Методичні розробки для викладача
- Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:
  - база тестових завдань формату А з відповідями.
  - перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
- Фантом новонародженої дитини
- Фантоми для виконання в/шкірних, п/шкірних, дом'язевих, довенних ін'єкцій
Розробка питань тест-контролю, ситуаційних задач для співбесіди та практичних завдань, що використовуються для діагностики успішності навчання, базується на переліку питань і практичних навичок, які повинен засвоїти студент при вивченні дисципліни «Виробничої сестринської практики в педіатричному відділенні стаціонару».

10. Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I–III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
2. Маніпуляції в педіатрії (показання та техніка виконання): навчальний посібник / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, Ю.І. Тодика. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – 144 с.
3. Медсестринство в педіатрії: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Г. Титаренко, І.В. Паламар та ін. — 2-е видання- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. – 336 с
4. Основи медсестринства: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капустник. — 3-є вид., переробл. і допов. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. – 912 с
5. Сестринська справа: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / Н.М. Касевич, І.О. Петряшев, В.В. Сліпченко та ін.; за ред. В.І. Литвиненка. — 3-є вид., випр. - Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. – 816 с.

Допоміжна література

1. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
2. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Федоренко О.В. Як оптимізувати практику вигодовування немовлят / Н.В.Котова, О.О. Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О. Геращенко, О.В. Федоренко. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2020. № 2(36). С.29-36.
3. Невідкладні стани у педіатричній практиці / Марушко Ю.В., Шеф Г.Г., Глумчер Ф.С., Ярославська С.М. – 2-ге видання. – Медицина, 2020. – 440 с.
4. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
2. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
3. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
4. Наказ МОЗ України № 223 від 22.10.1993 Про збір, знезараження та здачу використаних медичних виробів одноразового застосування із пластичних мас [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
5. Наказ МОЗ України від 15.01.2014 №34 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги".
6. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 №460 "Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій".
7. Наказ МОЗ України від 22.05.2013 №410 "Про затвердження форм облікової документації та звітності стосовно реєстрації випадків контакту осіб з кров'ю чи біологічними матеріалами людини, забрудненими ними інструментарієм, обладнанням чи предметами, проведення постконтактної профілактики ВІЛ-інфекції та інструкцій щодо їх заповнення".
8. Наказ МОЗ України № 437 від 31 серпня 2004 року «Про затвердження клінічних Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей на шпитальному та дошпитальному етапах».
9. Наказ МОЗ України № 152 від 04.04.2005 «Протокол медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною».

10. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги [Електронний ресурс] / Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3611-17>
11. Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року [Електронний ресурс] / Закон України від 23.12.2009 р. № 1794-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1794-17>
12. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі [Електронний ресурс] / Наказ МОЗ України від 25.04.2012 № 311. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120425_311.html
13. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» [Електронний ресурс] / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. №1164. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%FO>

Інтернет-ресурси

1. Curriculum in Palliative Care for Undergraduate Medical Education : Recommendations of the European Association for Palliative Care [Electronic resource] / Milano, EAPC, 2007. – 24 p. - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=VmnUSgQm5PO%3D>.
2. EAPC Atlas of Palliative Care in Europe [Electronic resource]/ [C. Centeno, D. Clark, T. Lynch et al.] – Houston : IAPHC Press, 2007. – 340 p. – Access mode: <http://www.eapc-taskforce-development.eu/documents/taskforce/ATLAS-EAPC-2007.pdf>.
3. Recommendation Rec (2003) 24 of the Committee of Ministers to member states on the organisation of palliative care [Electronic resource] / Council of Europe. – 2003. - Access mode: [http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec\(2003\)24_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec(2003)24_en.pdf).
4. White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource]/ Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part I // Eur. J of Palliative Care. – 2009. – # 16 (6). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.
5. White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource] / Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part II // Eur. J of Palliative Care. – 2010. – # 17 (1). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.
6. Recommendations of the European Association for Palliative Care (EAPC) For the Development of Undergraduate Curricula in Palliative Medicine At European Medical Schools [Electronic resource]: report of the EAPC Steering Group on Medical Education and Training in Palliative Care. - Edition 2013. - Access mode: https://mail.rambler.ru/m/folder/INBOX/7271.2/download/id/EAPC_UndergraduateCurriculumUpdate2013.pdf
7. <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
8. <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
9. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
10. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.
11. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

1. Підведення підсумків практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики, і характеристики діяльності студента під час практики, підписаної безпосереднім і загальним керівником від бази практики.
2. Оцінювання засвоєння студентом практичних навичок та вмінь здійснюється з використанням критеріїв, які вказані в робочій програмі практики та у щоденнику практики студента. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок та балів за підсумковий контроль. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента. Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами. До підсумкового контролю з виробничої практики допускаються студенти, які отримали за виконання практичних навичок з певного виду практики не менше, ніж 72 бали, представили звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики.
3. Оцінка за практику заноситься керівником від Університету до залікової книжки студента і заліково-екзаменаційної відомості. Впродовж трьох днів після закінчення практики керівник від Університету подає відомість до відповідного деканату, звіт про проведення практики - до відділу практики Університету.
4. Оцінка за практику враховується при розгляді питань про призначення стипендії нарівні з оцінками за іспити та інші диференційовані заліки.
5. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, отримали незадовільну оцінку за практику і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з Університету.
6. Підсумки практики щорічно заслуховуються і обговорюються відповідними кафедрами, профільними методичними комісіями, Вченими радами факультетів та Університету.